

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ KPSS ÖĞRETMENLİK ALAN BİLGİSİ SINAVINA (ÖABS) YÖNELİK GÖRÜŞLERİ*

Nihat ŞİMŞEK

Yrd. Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Nizip Eğitim Fakültesi, nihatsimsek23@yahoo.com

İsmail Hakan AKGÜN

Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, hakgun@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de kamu kurumlarına merkezi sınavla personel alımı, 1999 yılında ilk kez yapılan ve Devlet Memurluk Sınavı (DMS) denen bir sınavla mümkün olmuştur. Sonrasında bu sınavın ismi Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) olarak değiştirilmiş, diğer kamu kurumları gibi Milli Eğitim Bakanlığına öğretmen atamalarında da bu sınav ölçüt olarak kullanılmıştır. 2013 yılında KPSS sınavının öğretmen alımında tek başına yeterli olamayacağı gerçeği özellikle belli branşlarda Öğretmenlik Alan Bilgisi (ÖABS) testlerinden de öğrencilerin sınanması gerektiğine karar verilmiştir. Böylece öğretmen atamalarında, diğer sınava göre içeriği genişletilmiş çok daha kapsayıcı bir sınavın uygulanması mümkün olmuştur.

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının KPSS Alan bilgisi sınavına ilişkin görüşleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaçla ilk etapta alan taraması yapılarak ve uzman görüşlerine başvurulmuş 39 maddeden oluşan bir ölçek oluşturulmuştur. Ön ölçek geçerlik güvenilirlik çalışması için Kilis ilinde öğrenim gören toplam 120 sosyal bilgiler öğretmen adayına uygulanmıştır. Ön ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) .76 olarak ölçülmüştür. Ancak 4 maddenin (1., 3., 4., ve 16. maddeler) atılmasıyla güvenilirlik katsayısı .80 çıkarılmış bu şekilde güvenilirliği yüksek ve 35 maddeden oluşan ölçek nihai ölçek olarak kabul edilmiştir. Son şekli verilen ölçek İnönü Üniversitesinde ve Adıyaman Üniversitesinde öğrenim gören toplam 244 öğretmen adayına uygulanmıştır. Elde edilen veriler t-testi, Varyans Analizi (ANOVA), yüzde frekans metodu ile çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS testine yönelik tutum puanları ile cinsiyet, sınıf düzeyi, toplam kardeş sayısı, ekonomik gelir düzeyi, anne-baba eğitim durumları arasında belirgin bir farklılık tespit edilememiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS tarzı sınavlara nitelikli öğretmen seçemediği için, karşı oldukları ancak ÖABS testinin uygulanmasını olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, KPSS Sınavı, Alan Bilgisi Sınavı, öğretmen adayları.

THE VIEW OF PRE-SERVICE TEACHERS OF SOCIAL STUDIES ABOUT TEACHER- CONTENT KNOWLEDGE EXAM IN KPSS

ABSTRACT

In Turkey, personnel recruitment to public enterprises was occurred with Civil Service Exam for the first time in 1999. After that, the name of this exam changed with Public Personnel Selection Examination and it is standard for appointment of teacher to Ministry of National

* Bu çalışmanın bir kısmı Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu II, (26-28 Nisan 2013. Aksaray)’da bildiri olarak sunulmuştur.

Education like the other public enterprises. In 2013, this exam is not seen adequate for selection of teacher and another exam, teacher –content knowledge, will be examined for students in department of teacher training programs. By this way, for the appointment of teachers, more comprehensive exam according to the other will be implemented.

In this study, views of students in department of social sciences teaching about content knowledge in Personal Selection Examination are examined. For this, firstly field scanning was done and a scale including 39 items was developed based on expert opinion. For validity and reliability of pre-scale, 120 students in Kilis were participated the study. The alpha reliability co-efficient of pre-scale is .76. But by 4 items (1-3-4-16 items) were removed, the reliability of co-efficient is found .80 and scale including 35 items is admitted as final scale. The final scale was implemented to 244 students at the department of teacher training in Inonu University and Adiyaman University. The data was analyzed with t-test and analysis of variance.

Key words: Social Science, the Public Personnel Selection Examination, Content knowledge, preservice teacher.

GİRİŞ

Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin tarihi oldukça eskidir. Osmanlıda özellikle Tanzimat döneminde bu alanda birtakım çalışmalar yapılmış, öğretmen yetiştiren kurumlar açılmıştır. Ancak cumhuriyetin ilan edilmesiyle, okullaşma oranının artmasına bağlı olarak öğretmene olan ihtiyaç çok daha fazla olmuş, dolayısıyla öğretmen yetiştiren kurum sayısında ihtiyaca bağlı olarak ciddi artışlar gözlenmiştir.

Tanzimat döneminde öğretmen yetiştirmek amacıyla 16 Mart 1848 tarihinde Darümuallimin adıyla bir eğitim kurumu açılmıştır. 1851’de Ahmet Cevdet Paşa tarafından kaleme alınmış olan nizamnameye göre, Darümualliminden mezun olup öğretmen olabilmek için, mezuniyet başarı derecesine ve sırasına dikkat edileceği ifade edilmiştir (Akyüz, 2012). Öğretmen yetiştirme ile ilgili resmi politikaların uygulamaya konduğu nitelikli öğretmen yetiştirmenin ilk temellerinin atıldığı Tanzimat döneminde, öğretmen olabilmek için okul derslerinde başarılı bir sıralamaya sahip olmak temel kriter olmuştur.

Cumhuriyetin ilan edilmesiyle günümüze kadar öğretmen yetiştirmede çok önemli uygulamaların hayata geçirilmiş olduğu görülmektedir. 1924 yılında öğretmen yetiştirme ile ilgili ilk kanunun çıkması, daha sonraki yıllarda öğretmenlik mesleğinin niteliğinin artırılmasına yönelik yapılan çalışmalara öncü olmuştur. Bunun yanında, 1973 yılında çıkarılan, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ise bugünkü anlamda öğretmenlik mesleğinin çerçevesini çizmiştir. Bu kanun, öğretmen eğitimini yükseköğretim kapsamına alınması ve öğretmen yetiştirmede akreditasyon sürecini içeren ilerlemelerin kapısını aralaması bakımından önemlidir (Semerci ve Özer, 2005).

Türkiye’de öğretmen seçme ve yetiştirme YÖK ve üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. 1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu gereği daha önce Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere bağlı olarak faaliyetini sürdüren yüksekokul, enstitü, akademi ve fakülteler, 1982’de Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında üniversiteler bünyesinde toplanmıştır. 1989-1990 öğretim yılından itibaren öğretmen yetiştiren bütün yükseköğretim kurumlarının öğretim süresi en az dört yıllık lisans düzeyine çıkarılmıştır. 1985 yılına kadar

yapılan öğretmen atamalarında, 1739 sayılı kanun çerçevesinde daha önce alınmış karar gereği yapılması düşünülen öğretmenlikte atanma sınavı yapılmamıştır. İlk defa bu tarihte getirilen ve öğretmen yetiştirmede nitelik sorununa yönelik atılan bu adımla 1992 yılından 2001 yılına kadar öğretmenlerin sınav sonucunda atanmalarına ara verilmiştir. Dolayısıyla bu tarih aralığındaki öğretmenlerin atanması sınavsız yapılmıştır. Bu arada, Talim Terbiye Kurulu'nun 1991 yıl ve 37 no'lu kararıyla, öğretmen atamalarında yapılacak sınavın içeriği de %15 genel kültür, %25 pedagojik formasyon ve %60 alan bilgisi olarak belirlenmiştir (Dilaver, 1996).

Öğretmenlerin mesleğe atanma şekli dünyanın her yerinde farklıdır. Türkiye'de öğretmenlerin atanma şekli ÖSYM tarafından yapılan KPSS sınavı olarak bilinen genel yetenek, genel kültür ve eğitim bilimleri testlerinden oluşan bir sınavla yapılmaktaydı. Ülkemizde öğretmen atamalarında başvuru olan Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) benzer sınavlar Almanya, Avusturya, Fransa, İspanya ve Lüksemburg ve ABD'nin kimi eyaletlerinde görülmektedir. Bu sınavlar kağıt-kalem testi şeklinde olabildiği gibi Belçika, Yunanistan, Hollanda ve Portekiz'de görüldüğü üzere görüşmeleri de (mülakat) içermektedir (Semerci ve Özer, 2006).

Türkiye'de kamu kurumlarına personel alma, 1999 yılında ilk kez yapılan ve Devlet Memurluk Sınavı (DMS) denen bir sınavla mümkün olmaktadır. 2002 yılında bu sınavın ismi Kamu Personeli Seçme Sınavı olarak (KPSS) değiştirilmiş, diğer kamu kurumları gibi Milli Eğitim Bakanlığına öğretmen atamalarında da bu sınav ölçüt olarak kullanılmıştır. Uygulanan sınavda puanları hesaplamada KPSS P10 puan türü kullanılmakta testlerin ağırlıklı yüzdesi; Genel Kültür %30, Genel Yetenek %30 ve Eğitim Bilimleri %40'tır. 2013 yılında ise KPSS sınavı ile sadece eğitim bilimleri, genel kültür- genel yetenek alanında öğretmen adaylarını elemeye tabi tutmanın sağlıklı olmadığı görüşünden hareketle özellikle belli branşlarda Öğretmenlik Alan Bilgisi (ÖABS) sınavının yapılmasına karar verilmiştir. Böylece öğretmen atamalarında, diğer sınava göre içeriği genişletilmiş çok daha kapsayıcı bir sınavın uygulanması mümkün olmuştur. Ancak öğretmenlik alan bilgisi (ÖABS) testinin bütün testler içerisinde ki ağırlığının %20 olması oldukça düşük bir orandır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi 1739 sayılı kanuna göre, ÖABS testinin ağırlığının en az % 60 olması yönünde karar alınmış olduğu görülmektedir.

Stephens ve Crawley (1994) iyi bir öğretmen olabilmenin koşullarını şu başlıklar altında kısaca özetlemişlerdir.

- 1.Konu Bilgisi
- 2.Öğretebilme becerisi
- 3.Sınıf yönetimi
- 4.Öğrencilerin seviyesini (performans) belirleme ve kaydetme
- 5.Öğretmenliğin yaşam boyu devam eden bir meslek olduğunu anlama,

Açıkça görüleceği gibi yeterli bir öğretmen olmanın ilk sırada ki koşulu iyi alan bilgisine sahip olmaktır. Daha sonra konuyu iyi anlatabilmek için dili, jest ve mimikleri iyi kullanma, motivasyon gibi çeşitli becerilere sahip olunup olunmadığına bakmak gerektiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla öğretmenlerin niteliğini tespit etmede en temel kriter alan (konu) hakimiyetidir. Bu sebeple bu tür sınavlarda alan hakimiyetini (konu bilgisini) ağırlıklı olarak ölçmek daha mantıklı gibi görünmektedir.

Dolayısıyla bugün uygulanan ÖABS testinin KPSS sınavı içerisinde ki genel ağırlığının(%20) çok az olduğunu ifade etmek mümkündür. Yukarda da ifade edildiği gibi kendi alanıyla ilgili iyi bir öğretmenlik yapabilmek için, alan derslerini iyi kavramış olmak gerekir. Bunun dışında bir diğer önemli problemde özellikle genel yetenek sınavlarının matematik testinin uygulanması ile alakalıdır. Şöyle ki lisans programlarında hiçbir matematik dersi bulunmayan özellikle sosyal bilgiler gibi tamamen sözel içerikli programlarda matematik testi uygulamak, öğretmen adaylarının kendilerine olan güvenlerini yitirmelerine neden olabildiği gibi, motivasyonlarını da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu konuya yönelik yapılmış akademik çalışmalara sonuç kısmında yer verilmiştir.

Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının KPSS Alan bilgisi sınavına ilişkin görüşleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmada 30 maddeden oluşan ve araştırmacının kendisi tarafından uzman görüşleri alınarak hazırlanan 5'li likert tipinde bir ölçek oluşturulmuştur. Ölçek geçerlik güvenirlik çalışması yapılarak Kilis, Adıyaman, Malatya illerinde ki üniversitelerde okuyan 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarına uygulanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada KPSS ve Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınavına (ÖABS) yönelik öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koymak amacıyla 5'li likert tipinde bir anket kullanılmıştır. Bu yönüyle nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Ayrıca öğretmen adaylarının ölçek maddelerinin her birine verdikleri cevapların yüzde frekans hesaplaması da yapılmıştır. Bu doğrultuda ölçek iki alt boyuta bölünmüş ve öğretmen adaylarının gerek KPSS gerekse ÖABS testine verdikleri cevaplar yüzde frekansları hesaplanarak analiz edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma Gurubu

Bu araştırmanın çalışma gurubunu, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kilis 7 Aralık üniversitesi Muallim Rifat Eğitim Fakültesi (120 öğrenci), Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi (68 öğrenci), İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesinin (56 öğrenci) 3 ve 4. sınıfında okumakta olan ve KPSS'ye hazırlanan 244 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının %50,4'ü 3. sınıfta, %49,6'sı ise 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırma grubunu oluşturan öğretmen adayları 20-25 yaş aralığında yer almaktadırlar. Bunların büyük bir kısmı 3. sınıftan başlayarak zamanının çoğunu dershaneye giderek geçirmektedir. Özellikle 4. sınıfta okuyup hem lisans eğitimini tamamlamaya çalışan hem de dershaneye devam eden öğrencilerin oranı % 90'dan fazladır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Uygulanması

Araştırmada, KPSS ve Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınavına yönelik öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek 2 bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde öğrencileri tanımaya yönelik kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise ilk etapta 39 maddeden oluşan bir ölçek yer almaktadır. Bu ölçek oluşturulurken alan taraması yapılarak ilgili çalışmalar incelenmiştir. Gerek incelenen bu çalışmalarda kullanılan anket maddeleri,

gerekse zaman zaman alınan öğrenci görüşleri (kompozisyon), ölçeğin maddelerinin oluşturulmasında ve son halini almasında belirleyici olmuştur. Ayrıca anket maddelerinin belirlenmesinde beş alan uzmanı akademisyenin görüşü de alınmıştır. Nihai ölçek uygulanmadan önce daha önce hazırlanan ve 39 maddeden oluşan ön ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması ayrıca yapılmıştır. Ön ölçek, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için Kilis 7 Aralık Üniversitesi, sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören, toplam 120 öğretmen adayına uygulanmıştır. Bu işlem sonucunda kullanılan ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) .76 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca ölçeğin kapsam geçerliği içinde Sosyal Bilgiler ABD’da görev yapan alan uzmanı hocaların (beş kişi) görüşlerine başvurulmuş onların önerileri de dikkate alınarak ölçek maddeleri belirlenmeye ya da oluşturulan ölçek maddeleri ile ilgili gerekli düzeltmeler yapılmaya çalışılmıştır.

Aslında bu, ölçeğin güvenilirliği için yeterli bir orandır. Çünkü bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2011: 171). Ancak ölçekte güvenilirliği düşürdükleri tespit edilen bazı maddelerin atılmasıyla güvenilirliğin daha yüksek olacağına ortaya çıkmış olması araştırmacı tarafından dikkate alınmış ve bu maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu doğrultuda 39 maddeden oluşan ilk ölçeğin güvenilirliği düşürdükleri tespit edilen 1., 3., 4 ve 16. maddelerinin çıkarılmasıyla ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) .80’e çıkarılmıştır. Güvenirliği yükseltmek amacıyla bahsedilen dört madde alan uzmanlarının da görüşlerini alarak, ölçekten çıkarılmış bu şekilde 35 maddeden oluşan ölçek nihai ölçek olarak kabul edilmiştir. 35 maddeden oluşan son ölçek Malatya İnönü Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi ve Kilis 7 Aralık Üniversitesinde 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören toplam 244 öğretmen adayına araştırmacı tarafından uygulanarak sonuçlar değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Nihai ölçekte yer alan toplam 35 maddeden 17 tanesi olumlu, 18 tanesi ise olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Öğrencilerden hazırlanan sorulara ilişkin tutumlarını, “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum”, “hiç katılmıyorum” ifadelerinden birini seçerek belirtmeleri istenmiştir. Ölçeğin aralık genişliğinin, “dizi genişliği/yapılacak grup sayısı” (Tekin, 1996) formülü ile hesaplanması göz önünde tutularak, araştırma bulgularının değerlendirilmesinde esas alınan aritmetik ortalama aralıkları; “1,00-1,80=Kesinlikle Katılmıyorum”, “1,81-2,60=Katılmıyorum”, “2,61-3,40=Kararsızım”, “3,41-4,20=Katılıyorum” ve “4,21-5,00=Kesinlikle Katılıyorum” şeklindedir. Ölçekteki puanlar, 1,00 ile 5,00 arasında olduğundan, puanlar 5,00’e yaklaştıkça öğrencilerin önermeye katılım düzeylerinin yüksek, 1,00’e yaklaştıkça ise düşük olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulguların analizinde SPSS 16 paket programı kullanılmıştır. Verilerin işlenmesinde, frekans analizi, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan ölçeğin maddelerinin geçerlik çalışması ile normallik testi de yapılmıştır. Ölçeğin normallik testi ile faktör yük değerlerine aşağıdaki gibi ayrıca yer verilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin KPSS-ÖABS sınavı tutum ölçeğine yönelik puanları test edilmeden önce, verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri kolmogorov-smirnov testi ile ölçülmüştür ve sonuçlara aşağıdaki gibi yer verilmiştir.

Tablo 1: KPSS-ÖABS testinden Elde Edilen Puanların Normal Dağılımını Belirlemek Amacıyla Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

Faktör	n	X	SS	Z	p
Öğretmenlik Alan Bilgisi	244	93.3	1.62	.733	.655

Ölçek maddelerinin normal dağılım gösterip göstermediğini ortaya koymak amacıyla yapılan testin sonucunda literatüre göre dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir. Bu amaçla parametrik testlerin kullanımı mümkün olabilmıştır.

Ölçeğin Geçerliliği

Madde Analizi ve Ölçeğin Faktör Yapısının İncelenmesi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla 120 öğrencinin ölçeğe verdiği tepkilerden elde edilen puanlara varimax rotasyon yöntemi kullanılarak temel bileşenler faktör analizi uygulanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliği için, faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçekte yer alan maddelerin geçerli olduğu saptanmıştır. Çünkü bütün maddelerin faktör yük değerleri .30'dan yüksek çıkmıştır. Ayrıca verilerin faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett's testi($p<.000$) ile de incelenmiş, verilerin faktör analizine uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin.60'dan yüksek çıkması yeterlidir. Çalışmamızda KMO, 64.1 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca Barlett Testinin hesaplanan ki-kare değerinin istatistiksel olarak anlamlı çıkması gerekmektedir. Ki-kare istatistiğinin anlamlı çıkması veri matrisinin uygun olduğunun göstergesidir. KMO'nun .64 Barlett's testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. KMO istatistiğinde, "0,50-0,70 arası=orta düzey", "0,70-0,80 arası=iyi", "0,80-0,90 arası=çok iyi" ve "0,90 ve üzeri=mükemmel" olarak adlandırılır (Field, 2002). Geliştirilen ölçme aracının test KMO test sonucu, bu sınıflandırmaya göre "orta" olarak değerlendirilmektedir. Sonuç olarak söylemek gerekirse geliştirilen ölçek üzerine yapılan faktör analizinin güvenilir sonuçlar verdiğini söylemek mümkündür. Çünkü Faktör analizinin uygulanabilmesi için KMO testinin 0,50'den daha büyük değerleri kabul edilebilir görülmüştür.

Tablo 2: Bireysellik ve Dayanışma Ölçeğinin KMO ve Barlett's Test Sonuçları

KMO	.64.1		
	Ki-Kare	df	sig
Barlett's	1.51	595	.000

Varimax rotasyonu sonunda elde edilen faktör yükleri kabaca, “0,32-0,44 arası=kötü”, “0,45-0,54 arası=normal”, “0,55-0,62 arası=iyi”, “0,63-0,70 arası=çok iyi” ve “0,70 ve üzeri=mükemmel” olarak kabul edilmektedir (Comrey&Lee, 1992). Tabloya göre, maddelerin yük değerleri “iyi”, “çok iyi” ve “mükemmel” olarak kabul edilebilir. Ayrıca hazırlanan ölçeğin 6 faktörlü olduğu da dikkati çekmektedir.

Amaç

Öğretmen adaylarının 4 yıllık lisans eğitimlerinin sonunda hedefledikleri öğretmenlik mesleğini icra edebilmeleri için geçmek zorunda oldukları bir KPSS sınavı mevcuttur. Bu sınavı geçmeden toplumda bir statü elde etmek, dolayısıyla topluma kendini kabul ettirmek oldukça zor görünmektedir. Bu açıdan bakıldığında bu sınavın ehemmiyeti çok büyüktür. Ayrıca hayatta ekonomik bağımsızlığını kazanma, mutlu bir aile kurma v.s. büyük ölçüde bu sınavı kazanmaya bağlıdır. Günümüzde özellikle sosyal bilgiler alanında mezun durumdaki öğrenci sayısının fazlalığı, öğretmen alımının bu oranın çok gerisinde olması ise bu sınavı kazanabilmek için daha çok çalışmayı gerektirmekte sınavın önemini daha da arttırmaktadır. Öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS sınavına yönelik tutumlarını daha detaylı öğrenebilmek ve bir durum tespiti yapabilmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

- Öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS testine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının KPSS-ÖABS Testi Tutum Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	n	X	SS	t	SD	p
KPSS	Kız	103	43.41	9.45	.879	242	.206
	Erkek	141	42.26	10.51			
ÖABS	Kız	103	50.66	8.57	.172	242	.864
	Erkek	141	50.46	9.40			

Tablodan da görüleceği gibi, sosyal bilgiler bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının KPSS sınavı tutum puanlarının t testi sonuçları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(242)=.879, p>.206$). Ancak bayan öğretmen adaylarının tutumlarının ortalaması ($X=43.41$) erkek öğretmen adaylarına göre ($X=42.26$) biraz

daha yüksek tespit edilmiştir. Aynı şekilde öğretmen adaylarının ÖABS sınavı tutum puanlarının t testi sonuçları da cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(242)=.172, p>.864$). Bayan öğretmen adaylarının tutumlarının ortalaması ($X=50.66$) erkek öğrencilere göre ($X=50.46$) çok belirgin olmamakla birlikte biraz daha yüksek tespit edilmiştir.

- b) Öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS testine yönelik tutum puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının KPSS-ÖABS Testi Tutum Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

Faktör	Sınıf	n	X	SS	t	SD	p
KPSS	3	123	40.90	9.58	2.93	242	.004
	4	121	44.63	10.25			
ÖABS	3	123	50.29	9.00	.453	242	.651
	4	121	50.81	9.11			

Sosyal bilgiler Öğretmen adaylarının KPSS testine yönelik tutumlarının t- testi sonuçları sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t(242)=2.93, p<0.05$). Tabloya bakıldığında ortaya çıkan sonuçlardan dikkati çeken 4. sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının ortalamasının ($X=44.63$), 3.sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının ortalamasından ($X=40.90$) daha yüksek olduğudur.

Öğretmen adaylarının ÖABS testine yönelik tutumlarının t-testi sonuçları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t(242)=.453, p>.651$). 4. Sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının ortalamasının ($X=50.81$), 3. sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının ortalamasından ($X=50.29$) daha yüksek olduğu da tespit edilen bir diğer bulguyu oluşturmaktadır.

- c) Öğrencilerin ailelerinin sosyo-ekonomik durumunun KPSS-ÖABS sınavına ilişkin tutumlarını gösteren varyans analizi (ANOVA) sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 5: Öğrencilerin Ailelerinin sosyo-ekonomik durumunun KPSS-ÖABS sınavına ilişkin tutumlarını gösteren Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları:

Ekonomik Durum	n	X	SS	sd	P
0-500 TL	46	89.04	15.88		

500-1000	78	91.64	17.44		
1000-1500	40	96.70	12.92	243	.044
1500-2000	53	93.86	15.48		
2000-2500	13	94.84	20.91		
2500+	14	1.03	12.51		
Toplam	244	93.30	16.23		

Öğretmen adaylarının ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerinin KPSS-ÖABS testine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık oluşturmadığı dikkati çekmektedir ($p>05$). Hangi gelir gurupları arasında farkın olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılan scheffe testinin sonuçlarına bakıldığında; açıkça görüleceği gibi en olumlu tutum sergileyen öğretmen adaylarının ($\bar{X}=96.70$) ailelerinin gelir seviyesi, 1000-1500 arası olanlar oluşturmaktadır. 2. derecede olumlu tutum sergileyen aile grubu ($X=94.84$) 2000-2500 TL gelire sahip olan aile gurubu oluşturmuştur. Daha sonra 1500-2000 TL arası gelire sahip gurup olumlu tutum sergileyen gurubu oluşturmaktadır ($X=93.86$). Olumsuz tutum sergileyen gurup ailelerinin geliri 0-500 ($X=89.04$), 1000-1500 gelire sahip olan öğretmen adayı gurubu ($X=91.64$) oluşturmaktadır. En olumsuz tutum içerisinde olan öğretmen adayı gurubu ($X=1.03$) ise 2500 ve yukarısı gelire sahip aileler oluşturmuştur. Bu gruba baktığımızda KPSS-ÖABS testine yönelik tutumda, diğer guruplar arasında uçurum sayılabilecek bir farkın olduğunu görüyoruz. Bu durum ailesi yüksek gelir grubuna ait olan öğretmen adaylarının diğerlerine göre daha az gelecek kaygısı taşıdıkları şeklinde yorumlanabilir.

d) Öğretmen adaylarının sahip oldukları kardeş sayısının KPSS-ÖABS yönelik tutumlarının analizi sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 6: Öğretmen Adaylarının Sahip Oldukları Kardeş Sayısının KPSS-ÖABS Yönelik Tutumlarının Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Kardeş Sayısı	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>P</i>
1-3	50	95.66	15.36		
3-5	75	92.73	16.69	243	.623

5-7	59	91.37	16.51
7-10	48	94.75	16.71
10+	12	90.83	14.17
Toplam	244	93.30	16.23

Tablodan da görüleceği üzere öğretmen adaylarının sahip oldukları kardeş sayısının onların KPSS-ÖABS sınavına yönelik tutumlarında anlamlı sayılabilecek bir farklılık oluşturmadığıdır ($p>05$). Hangi guruplar arasında farkın olduğunu tespit edebilmek amacıyla yapılan scheffe testinin sonuçlarına göre: en olumlu tutum sergileyen öğretmen adayı gurubunun 1-3 arası kardeşe sahip olan gurup olduğu anlaşılmaktadır ($X=95.66$). İkinci sırada olumlu tutum sergileyen gurup 7-10 arası kardeşe sahip olan öğretmen adayı gurubu ($X=94.75$) bulunmaktadır. 3-5 kardeşe sahip öğretmen adayı gurubu üçüncü sırada olumlu tutum sergileyen gurup, 5-7 kardeşe sahip gurup dördüncü sırada olumlu tutum sergileyen gurup olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm guruplar içerisinde en olumsuz tutuma sahip olan öğretmen adayı gurubu 10'dan fazla kardeşi olan gurup oluşturmaktadır. Arada birtakım istisnalar olmakla birlikte tablodan ortaya çıkan sonuç kardeş sayısının az olması KPSS-ÖABS sınavı ile ilgili tutumda olumlu bir yaklaşımın ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

d) Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarının KPSS-ÖABS Sınavına İlişkin Tutumlarının Analiz Sonuçlarına Aşağıda Yer Verilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarının KPSS-ÖABS Sınavına İlişkin Tutumlarının Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Eğitim Durumu	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>P</i>
Okuryazar değil	73	91.82	17.17		
İlkokul	86	92.70	16.91	243	.367
Ortaokul	47	97.00	13.61		
Lise.	38	92.94	15.70		
Toplam	244	93.30	16.23		

Tablo incelendiğinde öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının, KPSS-ÖABS sınavı ile ilgili tutumlarında farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>05$). Başka bir ifade ile öğrencilerin annelerinin eğitim seviyesi onların KPSS-ÖABS sınavına ilişkin tutumlarında bir farklılık yaratmamaktadır. Tablodan da görüleceği gibi kendi içerisinde bir farklılığın oluşup oluşmadığını tespit edebilmek amacıyla yapılan gruplandırmada en olumlu tutum gösterenlerin ($\bar{X} = 97.00$) anneleri ortaokul düzeyinde eğitim gören öğretmen adayı gurubu olduğudur. İkinci sırada olumlu tutuma sahip gurup ($\bar{X} = 92.94$) anneleri lise düzeyinde eğitim almış olan öğretmen adayı gurubu, üçüncü sırada olumlu tutum gösteren gurup, anneleri ilkokul düzeyinde eğitim almış olan öğrenci gurubu ($\bar{X} = 92.70$) olduğu görülmüştür. Beklendiği gibi anneleri okuryazar olmayan öğretmen adayı gurubunun KPSS-ÖABS sınavı ile ilgili en olumsuz tutum sergileyenler olduğudur. Fakat bu gurubun tutumu ile annesi ilkokul ve lise düzeyinde eğitim almış olan öğretmen adayı gurubunun tutum ortalamaları arasında çok belirgin bir fark olmadığı da tabloya bakıldığında anlaşılacaktır.

e) Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarının KPSS-ÖABS Sınavına İlişkin Tutumlarının Analiz Sonuçlarına Aşağıdaki Tabloda Yer Verilmiştir.

Tablo 8: Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarının KPSS-ÖABS Sınavına İlişkin Tutumlarının Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları

Eğitim Durumu	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>sd</i>	<i>P</i>
Okuryazar değil	25	85.24	13.56		
İlkokul	111	92.79	15.56	243	.016
Ortaokul	55	98.38	16.67		
Lise	41	92.17	16.12		
Üniversite	12	95.50	20.01		
Toplam	244	93.30	16.23		

Tablo incelendiğinde öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının KPSS-ÖABS sınavı ile ilgili tutumlarında farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>05$). Başka bir ifade ile öğrencilerin babalarının eğitim seviyesi onların KPSS-ÖABS sınavına ilişkin tutumlarında bir farklılık yaratmamaktadır. Tablodan da görüleceği gibi kendi içerisinde bir farklılığın oluşup oluşmadığını tespit edebilmek amacıyla yapılan gruplandırmada en olumlu tutum gösterenlerin ($\bar{X} = 98.38$) babaları ortaokul düzeyinde eğitim gören öğretmen adayı gurubu olduğudur. Bu

sonuç anneleri ortaokul mezunu olan öğretmen adayları gurubunun tutum puanları ile benzerlik göstermektedir. İkinci sırada olumlu tutuma sahip gurup ($\bar{X} = 95,50$) babaları üniversite mezunu olan öğretmen adayları gurubu olduğu tespit edilmiştir. Babaları ilkokul ve lise mezunu öğretmen adaylarının tutumlarının ortalamasının birbirine çok yakın olduğu da tablo incelendiğinde anlaşılacaktır. En olumsuz tutum sergileyen öğretmen adayı gurubunun okuryazar olmayan babaya sahip gurup olduğu ($\bar{X} = 85,24$) ortaya çıkan bir diğer sonuçtur. Bu bulgu, annesi okuryazar olmayan öğretmen adayı gurubunun sonucuyla benzerlik göstermektedir. Babaları üniversite düzeyinde eğitim almış olan öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS sınavına ilişkin olumlu tutum sergilemiş olması, babası okuryazar olmayan öğretmen adayı gurubunun da olumsuz tutum sergilemiş olması, içerisinde bulunan ailenin eğitim seviyesi arttıkça bu sınav ile ilgili bilinçlenmenin daha fazla olduğu, tutumun da olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 9: KPSS Sınavına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Yüzde Frekans Analiz Sonuçları

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.KPSS'ye hazırlanmak beni psikolojik olarak yıpratıyor.	18	7	26	10	8	3	74	30	118	48
2.Alanımda alınacak öğretmen sayısının azlığı motivasyonumu olumsuz yönde etkiliyor.	14	5	18	7	11	4	43	17	158	64
3.KPSS sınavı sonucunda atanamamak beni kaygılandırıyor.	11	4	12	4	15	6	53	21	153	62
4.KPSS'ye hazırlanmak beni ekonomik olarak yıpratıyor.	13	5	39	16	26	10	80	32	86	35
5.KPSS'den dolayı okulda yapılan sosyal etkinliklere katılmıyorum.	23	9	52	21	25	10	60	24	84	34
6.Okuldaki arkadaşlarının KPSS yüzünden derslerini aksattığını düşünüyorum.	22	9	39	16	46	18	61	25	76	31
7.Derslerimize giren öğretim elemanları bizim KPSS ile ilgili yaşadığımız kaygımızı anlamaktan uzaktırlar.	9	3	25	10	35	14	72	29	103	42
8.Sınav sonucunda atanamazsam, ailemden ve çevreden baskı geleceğinden çekiniyorum.	17	7	36	14	26	10	66	27	99	40
9.KPSS sınavından dolayı okuldaki arkadaşlarımla sağlıklı iletişim kuramıyorum.	34	13	72	29	35	14	54	22	49	20
10.KPSS öğretmen olabilmem için gereklidir.	75	30	49	20	27	11	39	16	54	22
11.KPSS'yi kazanamazsam kendime olan güvenimi yitiririm.	51	20	63	25	48	19	43	17	39	16
12.Derslerimizde sadece KPSS'ye yönelik öğretim yapılmalıdır.	46	18	45	18	36	14	69	28	48	19
13.Ders aldığımız öğretim elemanları bizi KPSS'ye hazırlama konusunda yeterlidir.	16	6	28	11	38	15	80	32	82	33
14.KPSS nitelikli öğretmen seçen bir sistemdir.	8	3	12	4	39	16	64	26	121	49
18.KPSS kaygısı okuldaki başarıımı etkiliyor.	16	6	43	17	39	16	70	28	76	31

20.Öğretmen seçiminin sadece bir sınavla yapılması uygun değildir	9	3	15	6	13	5	51	20	156	63
29.Benim için dersane de gördüğümüz dersler okulda ki derslerden daha önemlidir.	48	19	49	20	53	21	58	23	35	14
35.Öğretmen alımlarında sınav yapılmasına karşıyım.	36	14	32	13	44	18	36	14	96	39

Tablo incelendiğinde; öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun (75, %30) KPSS sınavının öğretmen olmak için gerekli bir sınav olduğu şeklinde görüş beyan ettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının önemli bir kısmının dershanede ki derslerinin okuldaki derslerden daha önemli olduğunu (48, %19.7, 49%20.1), KPSS kaygısının okuldaki derslerini etkilemiş olduğunu ifade etmiş olmaları (70,%28.7,76,%31.1) zorunluluktan da olsa önemli ölçüde sınava odaklanmış olduklarını göstermektedir. Ancak sınavın öğretmen olmak için gerekli olduğunu ifade etmiş olmalarına rağmen, öğretmen adaylarının neredeyse tamamına yakını (121,%49.6, 64,%26.2) KPSS sınavının nitelikli öğretmen seçen bir sınav olmadığını belirtmişlerdir. Bu bulgu bu sınavın uygulanmasının sadece bir prosedürü yerine getirmek anlamında önemli olduğunu ancak iyi öğretmen seçmede yetersiz kaldığını göstermektedir. Öğretmen adaylarının yine neredeyse tamamına yakınının (51,%20.9, 156,%63.1) öğretmen seçiminin tek sınavla yapılmasını doğru bulmadıklarını ifade etmiş olmaları KPSS sınavının nitelikli öğretmen seçmede yetersiz olduğu ile ilgili kaygıların yersiz olmadığını göstermektedir. Tablodan elde edilen önemli bulgulardan biri de öğretmen adaylarının çoğunun (36,%14.8,96,%39.3) öğretmen alımlarında sınav yapılmasına karşı olduklarını ifade etmiş olmalarıdır. Bütün bu bulgular KPSS sınavının öğretmen olmak için gerekli olduğunu ancak içeriğinin kaliteli öğretmen seçmede tek başına yetersiz olduğunu, kaliteli öğretmen seçmek için KPSS sınavının yanında başka kriterlerinde dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen önemli bulgulardan bir diğeri de öğretmen adaylarının önemli bir kısmının (51kişi, %20.9, 63,%25.8) KPSS sınavının ortaya çıkardığı olumsuz neticeleri bir şekilde üstesinden gelebileceklerini, ancak sınavı kazanamazlarsa kendilerine olan güvenlerini yitireceklerini ifade etmiş olmalarıdır.

Tablo 10: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınavına (ÖABS) Yönelik Görüşlerinin Yüzde Frekans Analiz Sonuçları

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
15.Alan sınavının yapılmasını olumlu karşılıyorum.	43	17	59	24	55	22	26	10	61	25
16.Alan sınavının ağırlığı daha fazla olmalıdır.	46	18	51	20	51	20	40	16	56	23
17.Alan sınavı alan derslerinin önemini daha da arttıracaktır.	79	32	109	44	27	11	10	4	19	7
19.Okuldaki derslerin içeriğinin alan sınavına yönelik olmasını isterim.	109	44	86	35	21	8	19	7	9	3
21.Bölüm derslerindeki çeşitlilik alan sınavı yapmayı zorlaştırır.	5	2	10	4	34	13	75	30	120	49
22.Alan sınavı başarılı bir öğretmen olmak içinde gereklidir.	34	13	66	27	50	20	40	16	54	22

23.Alan sınavının atamada objektifliği sağlayacağını düşünüyorum.	29	11	55	22	59	24	42	17	59	24
24.Alan sınavında nitelikli sorular sorulmalıdır.	101	41	109	44	21	8	3	1	10	4
25.Alan sınavının nasıl yapılacağı konusunda kaygılıyım.	17	7	11	4	33	13	72	29	111	45
26.Alan sınavının alanla ilgili bütün dersleri kapsamı gerekir.	48	19	51	20	55	22	42	17	48	19
27.Yeterli alan dersi hocası yoktur.	22	9	24	9	28	11	62	25	108	44
28.Alan derslerine giren hocaların alan sınavı için yeterli donanıma sahip olduklarını düşünüyorum.	23	9	24	9	58	23	65	26	74	30
30.Alan sınavı içerisinde tarih konularının ağırlığı bana göre yeterlidir.	64	26	66	27	75	30	24	9	15	6
31.Coğrafya konularının ağırlığı yetersizdir.	23	9	61	25	76	31	50	20	33	13
32.Vatandaşlık bilgisi konularına yer verilmemiş olması bir eksikliklerdir.	34	13	35	14	66	27	68	27	41	16
33.Alan sınavının kapsayıcı bir sınav olacağını düşünüyorum.	40	16	57	23	54	22	47	19	46	18
34.Sosyal bilgiler alan sınavı yapmaya uygun değildir.	40	16	46	18	60	24	35	14	63	25

Tablo incelendiğinde Sosyal Bilgiler bölümünde okuyan öğretmen adaylarının en çok hemfikir oldukları husus (101,%41.4,109,%44.7) alan sınavında nitelikli sorular sorulmasıdır. Bunun dışında yine önemli bir kısmının okul derslerinin içeriğinin alan sınavına yönelik olmasını istedikleri görülmektedir. Ayrıca alan sınavının yapılmış olmasının alan derslerinin önemini daha da arttırması bakımından olumlu bulduklarını ifade eden öğretmen adaylarının sayısı da oldukça yüksektir. Araştırmada elde edilen ve dikkate çekici bulgulardan biride öğretmen adaylarının önemli bir kısmının (65,%26.6,74%30.3) alan derslerine giren hocaları sınav için yeterli bulmamış olmalarıdır. Bir diğer önemli bulguda alan sınavının içerisindeki derslerin dağılımı ile ilgilidir. Tarih konularının dağılımını yeterli bulduklarını ifade eden öğretmen aday sayısı yüksek olmasına rağmen (64,%26.2,66,%27), coğrafya konularının dağılımı ile ilgili kesin bir kararlarının olmadığını ifade eden öğretmen aday sayısı da oldukça fazladır. Aynı şekilde öğretmen adaylarının vatandaşlık bilgisi konularına yer verilmemiş olması konusunda da çoğunlukla kararsız kaldıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Diğer sorularla ilgili bulgularda veriler birbirine oldukça yakındır. O yüzden kesin bir yargıya varmak için öğretmen adaylarının temkinli davrandıklarını ifade etmek mümkündür. Belki ilk sınavın yapılmasından sonra sorulan sorularla ilgili olarak daha kesin veriler elde etmek mümkün olacaktır.

SONUÇ

Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS testine yönelik tutumları çeşitli değişkenler göz önünde bulundurularak ölçülmeye çalışılmıştır. Bunlar cinsiyet, buldukları sınıf düzeyi, kardeş sayısı, yaş gurubu, ailenin ekonomik gelir düzeyi, anne ve baba eğitim durumu gibi değişkenlerdir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının KPSS-ÖABS testine yönelik tutumları; cinsiyete, sınıf düzeyine (Öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile KPSS testine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık tespit

edilmiş, ÖABS testine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.), sahip olunan kardeş sayısına, yaş gurubuna, ailenin ekonomik gelir düzeyine göre ve anne baba eğitim durumuna göre farklılık göstermemiştir.

Araştırmamızın diğer önemli bulgularına göre; öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun KPSS sınavının öğretmen olmak için gerekli bir sınav olduğu, şeklinde görüş beyan ettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının önemli bir kısmının dershanedeki derslerinin, okuldaki derslerden daha önemli olduğunu, KPSS kaygısının okuldaki derslerini etkilemiş olduğunu ifade etmiş olmaları zorunluluktan da olsa önemli ölçüde sınava odaklanmış olduklarını göstermektedir. Ancak sınavın öğretmen olmak için gerekli olduğunu ifade etmiş olmalarına rağmen, öğretmen adaylarının neredeyse tamamına yakını (121,%49.6, 64,%26.2) KPSS sınavının nitelikli öğretmen seçen bir sınav olmadığını belirtmişlerdir. Tösten, Elçiçek ve Kılıç (2012) tarafından yapılan çalışma, öğretmenlere uygulanmış ve öğretmenlerin KPSS sınavı hakkındaki düşüncelerini almak amaçlanmıştır. Çalışmada öğretmenler; KPSS'nin Milli Eğitim'in aradığı temel niteliklere sahip adayları seçmekte yetersiz kaldığını düşünmektedir. Öğretmenlere göre; KPSS'nin öğretmen seçmede nitelikli bir sınav olmadığı, objektifliği sağlamadığı, büyük oranda eğitimdeki gelişmeleri kapsayan güncel bir sınav olmadığı, öğretmen adaylarının ruh sağlığını bozduğu, öğretmenleri ezberle ittiği, adaylardan yüksek performans beklendiği görüşleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmen atamalarında farklı ölçütlerin de yer alması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Yine Sezgin ve Duran (2011) tarafından öğretmen adaylarının KPSS ile ilgili düşünceleri ve sınavın öğretmen adaylarının lisans derslerinin içeriği ile öğretmenlik mesleğine bakışlarına ve sosyal yaşantılarına yansımalarını belirlemek için yapılan ve nitel araştırma tekniklerinin kullanıldığı bir çalışmada da, öğretmen adayları KPSS'nin nitelikli öğretmeni seçmek için uygun bir sınav olmadığını belirtmişlerdir. Görüldüğü gibi benzer sonuçlar araştırmamızın bulgularında da elde edilmiştir.

Bu bulgu bu sınavın uygulanmasının sadece bir prosedürü yerine getirmek anlamında önemli olduğunu ancak iyi öğretmen seçmede yetersiz kaldığını göstermektedir. Öğretmen adaylarının yine neredeyse tamamına yakınının (51,%20.9, 156,%63.1) öğretmen seçiminin tek sınavla yapılmasını doğru bulmadıklarını ifade etmiş olmaları KPSS sınavının nitelikli öğretmen seçmede yetersiz olduğu ile ilgili kaygıların yersiz olmadığını göstermektedir. Tablodan elde edilen önemli bulgulardan biri de öğretmen adaylarının çoğunun (36,%14.8,96,%39.3) öğretmen alımlarında sınav yapılmasına karşı olduklarını ifade etmiş olmalarıdır. Karaca (2011) tarafından öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla yapılan çalışmaya 2009–2010 Öğretim Yılında Dumlupınar Üniversitesi'nde farklı programlarda öğrenim gören 258 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen 75 maddelik bir anket ile toplanmıştır. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının genel olarak KPSS hakkında olumsuz tutuma sahip olduklarını ve öğretmen olarak atanması için öngörülen KPSS'nin alternatifi olabilecek önerilere katılma düzeylerinin çok yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Aynı şekilde bu sonuçlar çalışmamızda ulaşılan sonuçlarla paralellik göstermektedir. Ayrıca sınavın, onların çevreyle iletişimlerini, sosyal ilişkilerini, sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılımlarına olumsuz yansıdığını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının KPSS yerine sözlü ve yazılı

bir sınava tabi tutulması ve ek ders ücreti karşılığında çalışan öğretmenlerin yerine atama yapılması önerilebilir şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Bütün bu bulgular KPSS sınavının öğretmen olmak için gerekli olduğunu ancak içeriğinin kaliteli öğretmen seçmede tek başına yetersiz olduğunu, kaliteli öğretmen seçmek için KPSS sınavının yanında başka kriterlerinde dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen önemli bulgulardan bir diğeri de öğretmen adaylarının önemli bir kısmının (51kişi,%20.9,63,%25.8) KPSS sınavının ortaya çıkardığı olumsuz neticeleri bir şekilde üstesinden gelebileceklerini, ancak sınavı kazanamazlarsa kendilerine olan güvenlerini yitireceklerini ifade etmiş olmalarıdır.

Sosyal bilgiler bölümünde okuyan öğretmen adaylarının en çok hemfikir oldukları husus (101,%41.4,109,%44.7) alan sınavında nitelikli soruların sorulmasıdır. Bunun dışında yine önemli bir kısmının okul derslerinin içeriğinin alan sınavına yönelik olmasını istedikleri görülmektedir. Ayrıca alan sınavının yapılmış olmasının alan derslerinin önemini daha da arttırması bakımından olumlu bulduklarını ifade eden öğretmen adaylarının sayısı da oldukça yüksektir. EBSAM, (2011) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (%82) KPSS’de kendi alanlarıyla (branşlarıyla) ilgili soru sorulması gerektiğini ifade etmektedir. Kendi alanlarıyla ilgili soru sorulması gerekmediğini düşünenlerin oranı 10.8 olarak ortaya çıkarken, kısmen düşünenlerin oranı 7.2’olarak tespit edilmiştir. Yaptığımız araştırmada da öğretmen adaylarının kendi alanları ile ilgili soru sorulmasını genel anlamda olumlu buldukları şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen ve dikkate çekici bulgulardan biride öğretmen adaylarının önemli bir kısmının alan derslerine giren hocaları sınav için yeterli bulmamış olmalarıdır. Bir diğer önemli bulgu da, alan sınavının içerisindeki derslerin dağılımı ile ilgilidir. Tarih konularının dağılımını yeterli bulduklarını ifade eden öğretmen aday sayısı yüksek olmasına rağmen, coğrafya konularının dağılımı ile ilgili kesin bir kararlarının olmadığını ifade eden öğretmen aday sayısı da oldukça fazladır. Aynı şekilde öğretmen adaylarının vatandaşlık bilgisi konularına yer verilmemiş olması konusunda da çoğunlukla kararsız kaldıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak sosyal bilgiler öğretmen adayları öğretmen alımlarında sınav yapılmasına karşı olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca sınav yapılacaksa bile KPSS sınavının nitelikli öğretmen seçmede tek başına yetersiz olduğunu ileri sürmüşlerdir. Öğretmen adayları, alan sınavının yapılmasını ise olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2012). Türk Eğitim Tarihi, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Dilaver, H. (1996). Türkiye’de Öğretmen İstihdamının Dünü, Bugünü Ve Yarını: Eğitimimize Bakışlar. İstanbul: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları
- Eğitim Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi (EBSAM). (2011). Öğretmen Adaylarının KPSS’ye Bakış Açıları, Sorunları ve Beklentileri Araştırması.
- Karaca, E. (2011). Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı’na (KPSS) Yönelik Tutumları. Akademik Bakış Dergisi, Sayı 23 Ocak – Şubat – Mart – 2011 Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN.
- Semerci, N. ve Özer, B.(2006) Tezsiz Yüksek Lisans ve Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin KPSS Sınavına Yönelik Algıları, XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 13-15 Eylül, Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi, (Poster Bildiri),
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı’nın (KPSS) Öğretmen Adaylarının Akademik ve Sosyal Yaşantılarına Yansımaları, TSA, Yıl: 15 S: 3
- Stephens, P. ve Crawley, T. (2002). Becoming An Effective Teacher, Nelson Thornes Ltd. Delta Place 27 Bath Road Cheltenham GL53 7TH United Kingdom.
- Tösten, R., Elçiçek, Z. ve Kılıç, M. (2012). İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi (Kars ili örneği) Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (DÜSBED) Yıl,4,Sayı,7, ISSN : 1308-6219

EXTENDED ABSTRACT

Purpose of this study: Teacher candidates at the end of the four-year undergraduate program that aims to practice the profession of teaching are required to pass an examination for the KPSS. This pass the exam to obtain a status in the society and the society itself is quite difficult to impose. In addition gaining economic independence, building a happy family, etc. gain largely depends on this exam. Nowadays, especially in the field of social science graduate students in the higher number of cases and it is not far behind in contrast, the ratio of teacher recruitment exam in order to win this requires more work being further increases the importance of the exam. This study of teachers' attitudes towards the KPSS-ÖABS exam to find out more detail and be able to do a due diligence has been carried out.

Method

In this study, the KPSS and Teaching Areas of Knowledge Examination (ÖABS) in order to reveal the opinions of teacher candidates towards 5 point Likert-type questionnaire was used.

This study used qualitative research methods, scanning pattern is a descriptive study. In addition, teachers in each of the items of the scale frequency percent of the responses were made in the calculation. In this respect,

the scale used and divided into two sub-dimensions of teacher candidates need ÖABS KPSS test both their answers were analyzed by calculating the percentage frequency.

Findings

Scale developed by researchers and Kilis Education Faculty of Social Studies teachers in section 120 applied to studying reliability testing. The reliability coefficient (Cronbach alpha) was measured as .76. On top of that Article 4 of the scale (1,3,4,16) was removed and the reliability coefficient of .80 has been increased.

In this way the reliability is high and the formation of scale consisting of 35 items. The research sample Inonu University and studying in Adiyaman University has created a total of 244 teachers. The data obtained t-test, Analysis of Variance (ANOVA), were analyzed by the method of frequency percent.

Results and discussion

Obtained in the study based on the findings of prospective teachers KPSS-ÖABS test attitudes towards sex, their grade level, number of siblings, age groups, family's economic income level, parents' educational status variables such as the terms were examined. Obtained in this study based on the findings of prospective teachers KPSS-ÖABS test attitudes to sex, grade level (Teacher candidates grade level with the KPSS test attitudes towards a significant difference between fixed, ÖABS test attitudes towards a meaningful difference in could not be identified.), Owned sister the number, age groups, family's economic status by income level and parental education did not vary according to.

Another important finding of the study According to a majority of prospective teachers to be teachers of the KPSS test is a required exam stated in the opinion. Teacher candidates a significant portion classroom lessons in the school subjects are more important than that, KPSS anxiety in school lessons have influenced respondents indicated that they are of necessity, albeit significantly exams are focused on shows that. However, the exam required to become a teacher has stated that, despite being close to almost all of the (121, 49.6%, 64%, 26.2) in the KPSS exam is an exam that qualified teachers were chosen.

From Tösten, Elçiçek and Kılıç (2012) 's teachers KPSS thoughts about the purpose of retrieving his study teachers; KPSS'nin of Education is looking for basic qualifications select candidates inadequate to think that. According to the teachers; KPSS'nin teachers in choosing a qualifying test, which is not objectivity does not provide, largely in education, including developments to date not a test that the student teachers' mental health Disrupt, teachers recite it, the applicant of the high performance expected of the views has emerged.

In addition, teachers of different criteria for the appointment should take place at the conclusion has emerged. Sezgin and Duran (2011) by the teacher candidates KPSS thoughts about the exam teachers' undergraduate courses for the content of the teaching profession to the gaze and social life, the reflections made to determine and qualitative research techniques are used in a study, teacher candidates KPSS'nin qualified teachers to select the appropriate stated that an examination. As seen, similar results have also been obtained in our

research findings. Teacher candidates still nearly almost all (51 %, 20.9, 156, 63.1%) , selection of teachers of the single examination done right who find that they have KPSS qualified teachers choose to be insufficient for the concerns were not groundless shows . One of the important findings obtained from the table the majority of teachers (36 % , 14.8,96 , 39.3%) in teacher recruitment exam is that they have stated that they are against the building . Khan (2011) of teacher candidates by the Public Personnel Selection Examination (KPSS) studies to measure attitudes towards the 2009-2010 academic year studying in different programs at the University of Dumlupınar was attended by 258 teachers . Research data , 75 -item questionnaire developed by the researcher were collected by . Research data with a chi-square statistic , Cramér 's V statistic was tested with . The findings of prospective teachers in general they have negative attitudes about the KPSS and KPSS prescribed for appointment as a teacher recommendations to participate in the alternative that could have revealed that the levels are too high. Likewise, these results are in line with the results achieved in our study. All these findings KPSS exam is required to become a teacher, but content alone is insufficient for selecting quality teachers, quality teachers, besides other criteria to select the KPSS test should be taken into account in the reveal.